

**ЗАЩО КУЧЕТО ГОНИ
ЗАЙЧЕТО
РУМЪНСКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

Цяло лято Зайко работил на една зеленчукова градина. Не си дояждал, не си доспивал, гол и бос ходел, само и само да спести някоя и друга пара. Много му се искало на сиромаша да си купи меки ботушки, бяло калпаче с пауново перо отгоре и зелено елече.

Дошла златна есен. Преброил си Зайко парите: две жълтици! Скътал ги в кърпичка, кърпичката пъхнал в пазвата, притегнал с връвчица скъсаната си абичка, нахлупил продупчената капа до ушите и тръгнал бос по калната пътечка за града. „Ще си купя там ботушки, калпаче и елече. Да ми е топло през зимата, да ми е весело през празниците“ — мислел си той и подтичвал, че не го съдържало по-скоро да стигне в града. А него ден от планината бил слезнал студеният вятър и докарал мъгли и дребен дъждец.

Вървял Зайко, вървял, станал вир-вода. За да се сгрее, подскачал и от време на време се озъртал наляво-надясно, да не би да изскочи от гъсталака някой разбойник, та да го обере, пък и кожата му да съдере. А есенният ден бил кратък, скоро се смрачило. Хванало го страх. За да си даде смелост, почнал да си подсвирква с разцепената уста.

На един раздум сред гората, виж ти — изскочил чичо Хрът, стар безделник и нехранимайко. Ама Зайко не го познавал и се зарадвал, че видял жива душа. При това чичо Хрът му се сторил важен и почтен, защото по онова време, за което ни е думата, хрътките не били такива мършави, както са сега, ами дебели. Пък чичо Хрът бил по-дебел от всичките си събратя, защото нищо не работел. Той се бил пременил с топъл кожух, на нозете нови-новинички ботушки. Кой знае от къде бил отмъкнал цялата тази премяна.

— Добра среща, твоя милост! — поздравил Зайко почтително.

— Добро намерил, побратиме! — отвърнал чичо Хрът извисоко.
— На къде из тоя път?

— В града отивам.

— И аз натам съм се запътил. Да си бъдем дружина, да не ми е скучно и страшно, а?

Зайко на драго сърце се съгласил. Тръгнали заедно през гората. На Зайко очите му залепнали о ботушките на чичо Хрът: „Ех, какви са хубави! Сигурно са много топлички. Първом ботушки ще си купя, пък после, ако ми останат пари — калпаче и елече“ — мисли си той и джапа през локвите.

— Кажи ми, моля те, колко плати за тия чудни ботушки?

— Две жълтици — отвърнал наперено чичо Хрът.

— Много ми се иска да си купя такива. Затова и съм тръгнал за града.

— Добре си намислил. Сега има панаир. А на панаира — такива ботушки, колкото щеш. Само пари да имаш.

— Спестил съм си две жълтички — похвалил се Зайко.

Чичо Хрът си замълчал, сякаш недочул. Направил се, че хич не ще да знае дали Зайко има пари или няма. Само позасукал мустак, позамислил се.

Вървели така, вървели, дорде съвсем се стъмнило. Толкова тъмно станало, че пътеката вече не личала. Ама чичо Хрът добре виждал в мрака, и избирал все по сухото да върви, да не си изцапа новите ботушки, пък тикал Зайко из калта, че нали нозете му и без туй били мръсни. Изкалял се клетият Зайко до ушите. А на всичко отгоре дъждът се усилил и още по-студено станало; почнал да трепери, зъбите му затракали, сякаш че кове клинци.

— Слушай, побратиме! — рекъл чичо Хрът. — Гледам те, че си тръгнал бос и мръзнеш в тая дрипава абичка. А нощта иде, ще стане още по-студено и по-тъмно. Пък ние пари носим. Може да ни пресрещне някой злодей, да ни обере и убие в тая тъмница. Казват, че по тия места било пълно с горски разбойници.

— Ка-ка-кво да правим? — заекнал Зайко и се разтреперил тоя път повече от страх, отколкото от студ.

— Ами хановете защо са? Тук наблизо има един. Баба Меца го държи. Я да се отбием при нея, да преспим на сухо, пък утре на ранина ще продължим по светло. Може и дъждът дотогава да спре.

— Само че аз нямам дребни, ами точно две жълтици. Ако разваля едната, няма да ми стигнат парите за ботушки и ще ходя цяла зима бос по снега.

— Не бери грижа за това, щом си с мен! — тупнал се в гърдите чичо Хрът. — Аз имам пари и за мен, и за теб.

— Е, добре, щом е тъй! — съгласил се Зайко. Свърнали от пътеката, отишли в хана на баба Меца.

Пък то, какъв ти хан? — същинско разбойническо свърталище. Ама немало как да се върне Зайко, бил прекрачил вече прага. Ханджийката радостно посрещнала закъснелите пътници:

— О, о, добре дошли! Добре дошли! — поздравила ги тя, като пуфтяла с луличката си. — Пък ти, Зайко, си и бос. Приседни край огъня, стопли си крачетата!

Седнал Зайко при огнището, грее се, от абичката му пара излиза.

— Поръчай нещо да хапнем, да пийнем! — прошепнал му чичо Хрът.

— Не, ти поръчай, приятелю, че имаш по-тежък вид. По-добре ще ни нагостят.

Чичо Хрът викнал на ханджийката:

— Ей, бабо Мецо, какво ще ни дадеш за вечеря?

— Има печено месце и зелник, пчелна пита с мед и старо вино.

— Много добре! — зарадвал се чичо Хрът и се заоблизвал. — Донеси каквото си сготвила и повечко, че сме изгладнели от пътя.

Баба Меца забърсала масата с престилката си и сложила вечерята. Чичо Хрът — нали си го знаем какъв е бърз и лаком — навалил се и залапал, без дъх да си поеме. Като го гледал, Зайко си помислил, че сигурно спътникът му цял месец е постил — тъй се нахвърлил на яденето. Пък срамежливият Зайко изял само едно мъничко крайче от зелника. Може би и нищо нямаше да хапне, ако побратимът му не беше го подканял:

— Ей, приятелю, яж! Това е за тебе!

Дорде баба Меца една луличка допуши, чичо Хрът омел всичко. Накрай и кило вино поръчал. Надигнал гърнето и: гъл-гъл-гъл! — на един дъх го изпил. Сетне се оригинал, потупал се по юнашкото шкембе и изпъшкал:

— Ух, славно се нахранихме! Ама ти, бабо Мецо, си била отлична готвачка.

— М-м-м! — изръмжала ханджийката. — Досега не съм видяла пътник по-гладен от теб! Ех, яж, яж, да понапълнееш, силици да събереш! Ама ето какво ще ви кажа: дружбата си е дружба, а ханът си обича чисти сметки. Вие двамата изядохте и изпихте точно за две жълтици. Молим, плаща!

Чичо Хрът почнал да се бърка. Претършувал си всички джобове — и на шубата, и на потурите — хастарите им обърнал. Само няколко трошички изпаднали, пукната пара не намерил. Накрай рекъл на Зайка:

— Приятелю, плати сметката.

— Защо аз да платя? Че нали ти предложи и обеща да платиш?

— Сега ти плати, пък аз — другия път. Защото съм си забравил кесията дома.

Зайко затъркал очите си с лапички и заплакал:

— Че как може тъй? Ами че аз ще остана през зимата без ботуши.

Чичо Хрът се подсмихнал под мустак и рекъл:

— Не плачи, не тъжи, побратиме! Като идем на панаира, ще заема от някой познат и ще ти дам пари да си купиш като моите.

А в това време баба Меца залостила вратата и изревала:

— Ядохте, пихте като велики боляри. Сега платете, иначе ще ви смъкна кожата.

Чичо Хрът се усмихнал уж засрамено — същински ангел невинен — и посочил към сътрапезника си:

— Той ме доведе тук и обеща да ме почерпи, заради старото ни приятелство. Нека той да плати, пари има...

— Не е вярно, бабо Мецо! — подскочил Зайко и от възмущение пред тая опашата лъжа очите му се зачервили. — Той предложи да дойдем и каза, че ще плати вечерята. Ние не сме никакви стари приятели — преди малко се настигнахме по пътя и се запознахме. Ако го знаех, че е такъв, никога нямаше да тръгна с него. Аз не мога да платя, защото имам само две жълтици. Дам ли ги, ще остана бос. А виж — зимата е на прага ти!

— Ах, вие пунгаши^[1] и непрокопсаници! — ревнала баба Меца толкова силно, че керемидите на покрива заподскачали. — Сега виждам какви сте — искате да ме оберете и опропастите. Ама аз за такива гости като вас съм си скрила нещичко.

И ханджийката бръкнала под тезгяха, измъкнала една хубава тояга. Зайко се разтреперал, видял, че става горещо. Извадил от кърпичката двете жълтици и ги дал на баба Меца. Тя си ги прибрала и веднага се утихомирила. Прозяла се три пъти и рекла:

— Хайде сега спете! Пък друг път, когато искате да ми дойдете на гости, добре си помислете и парите си пребройте!

Разтребила ханджийката масата и си легнала край огнището. А чичо Хрът като гледал омъченото лице на побратима си, се заливал от пиянски смях — много му било весело, че се гостил за чужда сметка.

Накрай се изтегнал от другата страна на огнището и подир миг захъркал. За Зайко не останало място до огъня, свил се в едно ъгълче.

Спят мечката и хрътката, а на зайчето не му е до сън; обръща се на левия бут, обръща се на десния бут — всякак му кораво и студено. Пък навън есенният вятър вие — също гладен вълк, студеният дъжд бие прозорчето като барабан.

Помислил Зайко да събуди чичо Хрът, да си иска парите. Приближил се, побутнал го — лукавият приятел още по-силно захъркал: не се буди, че нали бил много преял и препил. Като видял това, Зайко полекичка-полекичка събул ботушките на чичо Хрът и ги нахлузил. Ех, малко му били големи, ама нищо! Тихо открянал вратата и търтил да бяга през гората.

На заранта, като се събудил, чичо Хрът се погледнал в нозете — бос! И Зайко го няма! Без да се сбогува с баба Меца, хукнал да гони крадеца. Първом му било много трудно да тича бос, пък и шкембето му тежало от снощната богата вечеря. Ама като съзрял по пътечката следите от токчетата на своите ботушки, толкова се ядосал, че всичко друго забравил, полетял от лястовица по-бърже. Тичал, тичал, по пладне съзрял Зайко, който се бил изкачил на един висок хълм. Спуснал се чичо Хрът да го гони. А Зайко овреме усетил преследвача, плюл си на подметките на новите ботушки и побегнал толкова бърже, че ушите му плющели. Цял ден и цяла нощ хрътката и зайчето се гонели, без да си починат.

Накрай Зайко намерил една хралупа с тясна вратичка. Промъкнал се едва-едва и се свил вътре на топличко. Дошъл чичо Хрът, застанал пред хралупата, излаял:

— Излез, крадецо, да ти докъсам абичката!

А Зайко се гуши и спотайва — мълчи си.

Разбрал чичо Хрът, че доброволно не ще излезе, почнал да рови с лапи земята, да гризе със зъби дървото, та да разшири вратичката. Ала нищо не можал да стори, само си изтъркал ноктите и си счупил два зъба. Тръгнал бос през гората с люти закани в устата. Спрял право при своите кучешки роднини и им разправил кое как станало. А защо и как — не казал.

Оттогава, та и до ден-днешен, кучетата зърнат ли заек, спущат се да го гонят.

Пък ние — криво да седим, право да съдим — трябва да признаем, че Зайко нищо лошо не стори. Ами той просто си купи нови ботушки за две жълтици — точно толкова, колкото чичо Хрът най-лакомо му изяде.

---

[1] *Пунгаш* — измамник, нехранимайко. ↑

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.